

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Årgang 65 . Nr. 7

September

1980

*»Han var rektorsonnen fra Sorø, der aldrig kom løs af Sorø.» (Paul Honoré).
Rovfuglen er tegnet lige i landingsøjeblikket. Søen med skoven på den anden
bred er Sorø Sø med Bøgholm. Landingsstedet Akademihaven.*

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK
Hovedvej 4
(03) *43 41 22

4400 KALUNDBORG
Slagelsevej 162
(03) *51 11 66

4500 NYKØBING Sj.
Autogården
(03)* 41 11 22

Nyt tøj til bilen

ALTIKA

Autokonfektion
Blegdamsvej 28
2200 København N
(01) 39 64 41

Poul & Bent Henningsen
(1939)

LEDIG!

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25

gælder det **SPHAGNUM** så tal med

Pindstrup Mosebrug A/s

Pindstrup
8580 Ryomgård
Telefon (06) 39 61 00

SAAB

**LANCIA
POLSKI FIAT**

Salg - Service

Aut. SAAB-forhandler
NIELS THIELE

Automobiler
STENLØSE
Tlf. (03) 17 00 72

**SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ**

TELEFON (03) 63 00 27
POSTKONTO 6 00 71 63

THOR-VASK - NÆSTVED

TELEFON 72 25 50

C.W. Tom Petersen
Academia Sorana

efter tegning af Christian Tom-Petersen

SORANER-BLADET

SEPTEMBER 1980

65. ÅRGANG

NUMMER 7

Mindesmærket i 1986

Som meddelt i sidste Soranerblad (juni 1980) blev der nedsat et udvalg til at drøfte, hvorledes opgaven med oprettelsen af et mindesmærke i Sorø ved skolens 400 års jubilæum kunne gribes an.

Udvalget holdt møde den 7. maj og udarbejdede et forslag til Soransk Samfunds bestyrelse. Forslaget blev godkendt på et bestyrelsesmøde den 9. juni, og da udvalget hermed havde fuldført sit kommissorium, er udvalget opløst.

Udvalget konstaterede, at gentagne henvendelser gennem Soranerbladet til Soransk Samfunds medlemmer om at fremkomme med ideer eller skitser til et sådant mindesmærke havde været resultatløse.

Udvalget foreslog derfor, at Soransk Samfunds bestyrelse i personlige breve retter en direkte invitation til Soranske kunstnere og andre, som kunne tænkes at have forudsætninger derfor, om at indsende forslag og helst skitser til et sådant mindesmærke.

Det er vort håb, at skitser og forslag kan indsendes uden honorarer som en gave til Skolen, men bliver indsenderen senere anmodet

om at udarbejde detaljer og eventuelt udføre kunstværket, skal dette naturligvis honoreres efter nærmere aftale, og som meddelt i tidligere Soranerblade råder Samfundet over ikke helt ubetydelige midler.

Det påtænkte mindesmærke skal placeres udendørs på Akademiets grund inden for et område, der naturligt befærdes af Skolens elever, og det skal udføres i et materiale, som kan formodes at modstå tidens tand i de kommende sekler. Man vil anmode eventuelle indsendere af forslag om at fremsende dem til formanden inden udgangen af 1980.

Indsendte forslag vil blive bedømt af bestyrelsen, som til dette naturligvis kan søge nødvendig sagkyndig bistand. Indbydelsen til at indsende skitser og forslag indebærer ikke, at bestyrelsen er forpligtet til at lade noget af forslagene udføre.

Det er klart, at andre end de, som bestyrelsen nu henvender sig personligt til, stadig er mere end velkomne til at fremsende forslag til det mindesmærke, som skal minde os og de kommende slægter om skolens grundlæggelse.

P. Taarnhøj.

Hvad betyder F.S.?

(Fredericus Secundus eller Fr. og Sofie)

I sidste halvdel af 1979 har »Soranerbladet« bragt bud om nye bestræbelser for at skaffe Frederik II et mindesmærke i Sorø. I forbindelse hermed har der været tilbageblik på tidligere forsøg og forslag, som meget hyppigt omfattede kongens kronede navnetræk, det sammenslyngede FS, der altid tolkedes som Fredericus Secundus.

En anden opfattelse stødte jeg tilfældigvis på i »Tidsskrift for Kunstindustri« 1889 i en artikel af F. R. Friis om Kronborg-fontænen. Heri hævdedes fra flere sider, at det kronede

og sammenslyngede FS betyder kongeparret Frederik og Sofie. Dette meddelte jeg 1936 til H. G. Olrik, som i sit svar skrev, at han gerne ved lejlighed ville benytte sig af oplysningerne. Den lejlighed kom vist aldrig.

Om spørgsmålet i øvrigt har været berørt, véd jeg ikke. Dog — 1915 var regensianerne åbenbart ikke i tvivl, da de indstiftede regens-provstekæden. Deri findes skiftevis det sammenslyngede FS og C med firtal som tegn for de pågældende to konger. Kæden er afbildet i bladet »Regensen« 1916.

Henrik Elmquist (S 20).

Hvad mener du?

Den lille translokation

fandt sted tirsdag den 16. juni kl. 16 i fest-salen, hvor rektor bød velkommen til alumner, forældre, kolleger og andre interesserede, hvorefter man (traditionen tro) sang »*Morgen-hanen atter gol*«. Der har i år været 9 elever i 10. klasse, der gik op til folkeskolens udvidede afgangsprøve. Det er måske en luksus med en så lille klasse, men forklaringen er, at de øvrige efter 9. klasse gik op i gymnasiet. I har alle været glade for at gå her, hvilket kan ses af, at I alle har ønsket at komme i gymnasiet, og når I ikke alle kommer det, skyldes det ikke mangel på sympati for jer hos jeres lærere. De har, som de skal, udtalt deres syn på jeres muligheder, og jeg kan ikke her og nu sige, hvem der får lov at fortsætte, for det er det amtslige kontaktudvalg, der bestemmer, hvem der skal optages og hvor, og det sker først den 25. juni, så I må have tålmodighed så længe.

I får nu et bevis, et smukt bevis med skolens segl; men hvad det er værd frem i tiden, véd ikke så mange endnu. Mange af vore gamle realister — og det er dem, I svarer til — har været glade for den tid, de har gået her på skolen, ligesom I er det nu. Det praktiske arbejde og det åndelige går hånd i hånd. Jeres udvikling er ikke færdig endnu. I kan vokse i modenhed og senere tage studentereksamen eller HF på et kursus. Prøv nu først med det praktiske arbejde, og overvej derefter, om I vil gå videre ad den teoretiske vej.

Udover eksamensbeviset har I været udsat for en påvirkning her af lærere og kammerater. I har fælles oplevelser med mange gamle soranere Jorden over, der vil møde jer med hjælpsomhed og tillid. Jeg ønsker jer al mulig lykke og held på jeres videre livsbane og overrækker jer nu jeres beviser. Der er to elever fra 9. klasse, som vi regner med er optaget i 1.g andetsteds, og I får også jeres beviser, mens resten af 9. klasse må vente på deres beviser, til afgørelsen foreligger den 25. ds.

Privatbankens Sorø-afdeling har skænket en bankbog. Den gives til *Jonas Wagner*.

Den lille translokation er også for alumner fra ikke-afgangsklasserne. En journalist sagde engang, at jeg altid skældte ud ved denne lejlighed, og det må indrømmes, at det ofte har været nødvendigt at sige et par borgerlige ord, men det er det ikke i dag, for de, der skulle skældes ud, er taget af sted, men jeg vil alligevel sige: *Bestil noget mere til næste år!* Vi har haft flere elever i år end nogensinde, og næste år bliver der flere endnu. Alle må vise større forståelse for de vanskeligheder, der afgjort vil komme. Vi har fået Naturfagsbygningen (»Musæet«) indrettet udelukkende til undervisning, hvilket har været en hjælp. Vi mangler en idrætshal. Søbadeanstalten har det ikke for godt. Den invaderes af måger og andre uvedkommende. En stor gruppe tager ikke hensyn til offentlig og halvoffentlig ejendom. Det er mit ønske, at det må lykkes staten og Sorø Akademiske Stiftelse at skabe bedre forhold for vore elever. Alumnerne kan bi-

drage hertil ved at blive i deres samlingsstuer og overlade de skolesøgende kaffestuerne.

Værn om de fælles goder!

Derefter gav rektor meddelelse om karakter-niveaet i de forskellige klasser og bad dem, der skal rykke op i gymnasiet, om at tænke på, at der stilles større krav dér end i folkeskolen.

»*Som en rejselysten flåde*« blev sunget, og herefter fulgte praktiske bemærkninger. Translokationen sluttede med »*Kong Frederik, glæd dig i din grav*«, hvorpå rektor takkede for året, der er gået, for gaver, der er givet til skolen, og takkede de alumner, der havde opført sig godt, og sagde farvel til de elever, der forlader skolen, og ønskede god sommerferie.

Dimissionen i Sorø kirke

fredag den 20. juni

Sidste år holdtes dimissionen for første gang i Sorø kirke; i år føltes det som en ganske naturligt ting, og man kunne undres over, at der ikke har været tænkt på det noget før! Der er allerede tradition for, hvordan det hele skal arrangeres: Kordørerne er lukkede, skolens fane fra 1936 til højre i korsskæringen, Baldurs gamle talerstol, som ikke bruges mere efter Baldurs død for en årrække siden, er kommet til ære og værdighed som podie for rektor; det er en oplevelse at høre de traditionelle sange udsat for orgel, og kirken var fuld! Hvad skal vi gøre om to år, når studentertallet sniger sig op til ca. 150? Der var mange jubilarer, både 40-års og 25-års i stort tal, og sikkert en del andre, der ikke optrådte i flok.

Rektor sagde: På skolens vegne er det mig en glæde at byde alle hjerteligt velkommen. I tirsdags tog vi afsked med de øvrige elever. Jeg kan her i vor gamle kirke i dag byde alle de *102 nyudsprungne studenter* velkommen og mine medarbejdere, såvel nuværende som tidligere, og i det hele taget alle, der er kommet her i dag af interesse for skolen.

Mange årgange jubilarer har været her i den sidste måned, og mange er her i dag. Verden over sidder mange og tænker tilbage på deres tid i Sorø. Jeg vil nøjes med at nævne to navne: *Lektor Kiørboe i Tønder* fejrer 80 års jubilæum i dag og *skovdirektor Poul Lorenzen* 75-års jubilæum. Ved at nævne disse to navne sender jeg en hilsen til alle jubilarer, kendte og ukendte. Skal vi synge »*Hellig er vor ungdoms lyst*«.

Til studentereksamen var indstillet 104 elever, hvoraf de 102 bestod. De fik overrakt dere beviser én ad gangen. Næsten alle havde studenterhuer på, og pigerne var gennemgængende i hvidt, så det så meget stilfuldt ud.

Rektors tale til studenterne:

Kære studenter! Til lykke med jeres eksamen. I har nu fået beviserne, og efter skik og brug skal I have nogle ord med på vejen. I er det største studenterhold, der nogensinde er udgået fra denne skole, og derfor er det umuligt at

sige noget specielt til hver især, men jeg kom til at tænke på en indskrift-på et matematisk institut i Stockholm (Mittag Leffler-instituttet), der gjorde et stort indtryk på mig for 50 år siden: »TALET ÅR TÅNKANDETS BØRJAN OCH SLUT, UTÖVER TALET NÅR TANKEN INTE«.

Det er noget kryptisk, for tal betyder både tal og tale på svensk. »Med tallene begynder tænkningen, og den slutter med tallene, udover tallene når tanken ikke«. Som tidligere nævnt har der aldrig her været så mange studenter som i år. Naturvidenskaberne gør alt måleligt. Vi har fået en enestående teknik til rådighed, som både er af det gode og det onde, og vi er tilbøjelige til at omsætte alt i tal. Når landets ulykke skildres, får vi antallet af arbejdsløse o. s. v. I den forbindelse vil jeg nævne begreberne *kvantitet* og *kvalitet*. Størrelser og tal kan sammenlignes og behandles, og der kan regnes gennemsnit ud. Men jeg håber for jer, at I kommer ud over tallenes tale: kvantitet. Men hvad med kvalitet? Hvis I ikke véd, hvad det betyder, kan I slå ordet op i en ordbog. Jeg vil ikke her tale om jeres kvaliteter, for det er svært at vurdere. Vi er ofte tilbøjelige til at sætte kvalitet lig med stor værdi.

Jeg vil definere kvalitet som noget, der tåler gentagelse.

I har gået på en skole og levet en række år på et sted, hvis kvalitet ikke kan måles med tal. Tåler stedet, at vi vender tilbage til det, både i vore tanker og i virkeligheden, har stedet kvalitet. Vi befinder os i stedets ældste bygning, der er over 800 år gammel. Den har tålt gentagelse i alle de år. Der er kvalitet over denne bygning og i dette kirkerum. De første godt 400 år var det et lukket sted, et kloster, hvor troen skulle trives, men i 1586 flyttede Frederik den Anden sin latinske skole fra Frederiksborg til Sorø, fordi det var et beskyttet sted. De gamle klostermure er borte, men Klosterporten står der stadig, og den kan man frit gå både ud og ind ad, men det er stadig et beskyttet sted. Frederik den Anden havde det fremsyn, at han oprettede en skole for 30 adelige og 30, som ikke er af adel. Det er skolens stærkeste tradition:

Ingen spørger om, hvor I kommer fra. Alle er velkomne!

Skolens historie er spændende og uhyggelig. Der har været bølgegang. Overbygninger i form af forskellige akademier er kommet og forsvundet, men skolen består stadig, og dens kvalitet består også i, at stedet er benådet ved naturens kvalitet. Det har været årsag både til beundring og misundelse. Der har hele tiden været en ublodig kamp mellem generationerne, den kamp, som de unge har ført mod de ældre fra tidernes morgen, men hver generation står på den foregåendes skuldre, og generation efter generation har skabt dette sted. Nogle traditioner går tabt i tidens løb, men andre, nye bliver skabt.

Mange gamle elevs forhold til skolen er bestemt af et had/kærlighedsforhold. Men når den ene jubilærgang efter den anden vender tilbage med jævne mellemrum, er det tegn på stedets kvalitet. Det tåler at blive genoplevet.

Nu kunne man spørge: »Hvorfor er I kommet her?« Det er vel først og fremmest for at få noget at vide, for at lære at tænke og kombinere, og jeg vil håbe for jer studenter, at begreberne at *vide*, at *tænke*, at *føle* og at *tro* er kommet til at betyde noget for jer.

Specielt til alumnierne, de, der er her til stede, vil jeg sige: »AVE OG ÅST GØR FRELS OG FAST«.*) Det stod over døren til den skole i Helsingør, hvor jeg arbejdede i tyve år. Og med disse ord erklærer jeg jer for rette studenter at være. —

*) Ordsproget betyder: Kærlig tugt gør fri og fast.

Så sang vi »Jeg ved et sted, som jeg har elsket længe«, hvorefter rektor uddelte legater til følgende:

Rektor Raaschou-Nielsens mindelegat for en god soraner: *Søren Sørensen*; en gave fra en gammel soraner til den bedste idrætsmand: *Robert Veilis*; Privatbankens Sorø-afdelings bankbog til *Pia Clemmensen*; Foreningen Nordens boggave til *Aase Kiempenes*; en boggave fra Pigelegatet til *Helle Kauffmann*.

Taarnhøjs tale

Herefter fik Soransk Samfunds formand, overlæge Palle Taarnhøj, ordet:

— Hr. rektor, mine damer og herrer, kære dimittender! I disse dage for cirka fire hundrede år siden stod sommerferien for døren på en af vore søsterskoler i England, Winchester College, og vi kan da håbe, at vejret dengang var lidt bedre end nu, da I skal begynde ferien. Dengang var kostskolelivet antagelig strengere end det, vi har oplevet, og besøgene i hjemmet formodentlig sjældnere på grund af afstandene og de dårlige rejsemuligheder, så der er ikke noget at sige til, at eleverne glædede sig ud over alle grænser til den dag, da sommerferien begyndte — og endelig oprandt dagen. Glade og forventningsfulde drog de af sted til deres elskede og savnede hjem.

Det år var der imidlertid én dreng, som af en eller anden grund, antagelig som følge af en forseelse i skoleåret, ikke fik lov at rejse hjem, men blev holdt tilbage på skolen. Sorgen og savnet af hjemmet nagede ham frygteligt, og hans følelser kom til udtryk i et kvad, ligesom vi véd, at vikingerne i sorgens stund gav sig til at kvæde. Denne dreng blev digter, for som Søren Kierkegaard siger, en digter er et ulykkeligt menneske, der gemmer dybe kvaler i sit hjerte, men hvis læber er dannede således, at idet sukket og skriget strømmer ud over dem, lyder de som skøn musik. Denne dreng var født med musik på læberne, og nu havde han også smerten i hjertet, og han digtede en ode eller hyldest til hjemmet — det hjem, som han nu længtes så forfærdeligt efter. Det første vers lyder således i dansk oversættelse (ved Alfred Glahn):

Stem nu i, kammerater!

Hvem vil tavs sig fryde?

Festlig vor sommersang

»hjemad« med liflig klang,

»hjemad« med jubel skal lyde,

»hjemad«, »hjemad«, lifligt »hjemad«

lifligt, lifligt, lifligt »hjemad«

lifligt hjemad nu skal lyde.

Sangen skar han ind i barken på et elmetræ, og da han læste sangen, overvældede sorgen ham, og han tog sit eget liv — men sangen levede videre og blev senere sunget hvert år den sidste dag før sommerferien både på Winchester College, hvorfra den altså stammer, og på Eton, hvor så mange af imperiets stormænd har gået i skole. Forklaringen på, hvorfor de gik dér, fik for øvrigt, som I kan læse i Soranerbladet, en gammel soraner Hasselbalch for 80 år siden på en båd hjem fra Kina, da han spurgte en engelsk dreng på vej til England for at påbegynde skolegangen på Eton, hvad han ville være. Drengen, lidt forundret over spørgsmålet, svarede: »Well, I am going to be a gentleman.«

Den sang, som den ulykkelige Winchesterdreng skar i elmen for fire hundrede år siden, nåede ad ukendte veje her til Danmark og her til Sorø, hvor den efter ordre fra Sorø Akademis daværende direktor Tauber første gang blev sunget ved skolens translokation den 31. juli 1830, altså i disse dage for 150 år siden. Den har i år jubilæum, og den er, så vidt vides, sunget ved hver translokation siden da, vel at mærke i den originale tekst, for selvfølgelig skrev drengen ikke sangen i så simpelt et sprog som sit modersmål, nej, han skrev den på latin, og det er naturligvis den sang, som I skal synge om et øjeblik: »Concinamus, o sodales! Eja quid silemus?« med omkvædet: »Dulce, dulce, dulce domum« — liffligt, liffligt, liffligt hjemad.

I 150 år har denne sang altså været den sidste sang, generation efter generation af soranere har sunget, inden de forlod skolen og blev gamle soranere, og med den sang lydende i deres sind har 150 årgange af soranere påbegyndt en ny tilværelse. Det er derfor klart, at den for os soranere står i et helt specielt lys. Jeg er sikker på, at de fleste af jer, som vi andre, har længtes efter denne sang for dermed at kunne sige Sorø Akademi farvel, og ingen skal bebrejde jer disse følelser og jeres længsel efter at kaste lænkerne af.

Men hvordan vil det så gå jer fremover? Vil det ikke gå mange af jer, som det er gået mange af os, at det, som for nogle kunne forekomme som et fængsel, ved tilbageblik klart tegner sig som et hjem, som vor ungdoms fostermoder, hvortil vi senere sendte mange taknemmelige tanker, og hvortil vi måske ofte drog tilbage på en slags pilgrimsfærd, og hvor vi ved afskeden da sang:

»Var du mon et fængsel
for vor ungdoms vår,
når slig trækfugllængsel
vi hver sommer får?«

Vi véd godt, at I nu skal kastes ud i en travl tid, en tid med sorger og glæder, med sejre og nederlag, med hård konkurrence, men også kollegial hjælpsomhed, og I vil få meget andet at tænke på end at mindes Sorø, men når I en dag før eller senere vil standse op et øjeblik og måske komme til at længes tilbage til vor fælles rod hernede, da vil I kunne

møde ligesindede kammerater i Soransk Samfund, hvor vi vil byde jer velkommen, og hvor vi håber at se jer inden så længe. I kan da være med til *det*, som *også* er Soransk Samfunds opgave: at værne om skolen, værne om stedet, dets historie og kultur, således at det *også* i fremtiden vil være et sted, hvor unge kan udvikles til noget godt, og hvor *I* da til den tid kan ønske for kommende slægter, som *vi* i dag ønsker for jer, at opholdet her har været med til at gøre jer til gentlemen og gentlewomen.

Lad mig begynde med i dag at indbyde jer til i det første halvandet år at være gratis medlem af Soransk Samfund. Det bliver I, blot I indsender jeres nye adresse på det kort, som lå på jeres stol sammen med et nummer af Soranerbladet, da I kom ind her. I vil da få tilsendt Soranerbladet i det halvandet år og kan deltage i Soransk Samfunds arrangementer, og I vil blive indbudt som gæster ved Soransk Samfunds rusfest her på skolen om knap fire måneder, den 18. oktober — men *husk at indsende kortet!*

Til slut vil jeg overrække Soransk Samfunds gave, den store Sorøbog, til holdet. Den er skrevet af gamle soranere for 60 år siden og indeholder egnens kirkens og skolens historie. Jeg vil bede Pia Clemmensen om at komme herop for på kammeraternes vegne at modtage bogen. Jeg vil bede dig læse den, opbevare den og drage omsorg for, at den ved dine dages ende bliver givet tilbage til Soransk Samfund til nye slægter.

Til lykke og god sommerferie!

Det Lyngbeckske Soranerlegat

Rektor takkede Taarnhøj og gik derefter over til at meddele, hvem der havde fået *Det Lyngbeckske Soranerlegat*. Der uddeltes i alt næsten 100.000 kr., idet fornyelserne udgjorde 63.000 kr., og der uddeltes 35.500 kr. til følgende studenter: Henrik Christensen (S 75), og fire fra i år: Claus Verner Jensen, Søren Sørensens, Pia Clemmensen og Kim Isbye. Det understregedes, at betingelserne for at få legatet fornyet efter fundatsen omfatter, at man hvert år indsender beretning om året, der er gået, og budget for det kommende år.

Legatets bestyrelse har hensat 35.000 kr. i dispositionsfonden, hvoraf *Hauchs samling* får 10.000 kr. og *Naturhistorisk samling* andre 10.000 kr., og Akademiets Terrænsportsforening har fået et beløb til nogle kompasser.

Så sang vi »*Dulce domum*«, hvorefter rektor takkede alle, der på forskellig vis har ydet skolen bistand, givet den gaver eller på anden vis vist interesse for den, Soransk Samfund og Stiftelsen for lån af kirken og til slut en særlig hilsen til 25-års jubilæerne, repræsenteret ved Knud Vad, der har 25-års jubilæum i år.

Til sidst takkede rektor sine medarbejdere for året, der er gået, og ønskede alle en god sommerferie.

S. R.

Soransk Samfunds årsfest 1980 lørdag d. 13. oktober 1980

for medlemmer med ledsagere på Sorø Akademis skole

PROGRAM:

kl. 17.00 Deltagerne samles i kirken. (Det tilrådes at tage overtøj med).

kl. 17.15 Kirkekoncert ved organist Knud Vad (S 55).

Festtale i skolens festsal: Højesteretsdommer Frants Thygesen (S 32).

kl. 19.00 Souper med vin og derefter kaffe.

kl. 22.00 (ca.) Dans til kl. 1.00.

Pris for deltagelse er 160 kr. pro persona, dog for juniores (1973—79) 90 kr. Alle ledsagere betaler 160 kr.

Tilmelding kan ske ved indsendelse af beløbet til giro 4 00 17 10, Soransk Samfunds kasserer, civilingeniør S. Kamman, Tobaksvejen 10, 2860 Søborg, inden den 25. september.

Husk at angive afgangår fra skolen, og om du kommer alene eller med ledsager. Hvert medlem kan kun medbringe én ledsager.

Påklædning: festdragt.

Deltagerantallet er begrænset. I tilfælde af overtegning vil de sidst tilmeldte medlemmer ikke kunne komme med. De pågældende vil hurtigst muligt få meddelelse herom, mens deltagerne vil få tilsendt adgangskort med bordkort senest to dage før årsfesten. Kun indehavere af adgangskort kan deltage i midt-dagen.

NB: Hvis nogle — fx lokalt boende — medlemmer ønsker at komme til kaffen og deltage i dansen, er de velkomne hertil formedelst 25 kr.

Frokosten den 5. juni

(Frokost i Fr.berg Rådhuskl. torsdag 5-6 80) Der var en del forvirring, da vi myldrede ind efterhånden, i alt 18 stk., og restauranten troede, at vi fejrede grundlovsdagens fine solskin i de små haver. Nå, alt ordnedes, og vi hyggede os i et tættere lokale med mere overkommelige platter end vanligt.

Mens den særdeles hjælpsomme tjener (værten?) bragte dette i orden, bød formanden Taarnhøj (S 37) velkommen og lod skolen leve under den obligate sang. Så var ordet frit, og Salling (S 73), som holder sig fjernt fra SUI-lån ved at være chauffør på linie 5 (man være hermed advaret!), havde nogle oplevelser med københavnerviddet, som aldeles ikke er uddødt. Endvidere var hans lillebror blevet optaget på skolen i 8. klasse — *vestigia non terrent* —, og han havde haft stor fornøjelse af at vise skolen m. m. frem. De havde også været ude ved Rævebakkerne, hvor der endnu fra »Overskæringen« henlå rester af diverse afbrændte effigier og et enkelt skandskrift.

Jo, traditionerne lever, mens de skifter. Det var ved lyntogenes indførelse, at turen til den rigtige overskæring blev forbudt. I 1936 gik vi — min første »overskæring« (N. Sx.) — til Navnebøgen, og 1937 begyndte man på bålet i Rævebakkerne, hvor der blev oplæst en prolog, hvorfra huskes »bålet har vi valgt det lyse«; men jeg tror, at det først er året senere, at afgangsklasserne fandt på at kaste de sorte vinterkasketter på ilden.

I den påfølgende ivrige og løse snak hørte jeg Rantzau (R 37) nævne krigen mod tyskerne (vistnok den i 1864), C. C. Andersen (S 14) talte naturligvis om matematikundervisning, fru Boserup (hors de concours) og Saxtorph (S 40) om græsk og Archimedes (lige så selvfølgelig), mens Dégn som gammel købmand havde rig erfaring på sukkertoppe og rom!

På et passende tidspunkt efter maden fik den indbudte Hagen Hasselbalch (S 33) ordet,

startende med undskyldninger for hverken at være en god taler eller en god soraner. Han var dog overbevist om, at vi havde noget fælles bl. a. i sproget, ikke blot de særlige glosor som »batøk« og »røvs«, men nok mere i de finere over- og undertoner. Men sproget kan også tjene til at drage skel; f. eks. var hans parallelklasse »tudser«, og vi andre husker udtryk som »bobser« og »leverpøls« samt senere »lumregrækere«; denne trækken skel var Hasselbalch overbevist om var noget fundamentalt blandt menneskene, og vi har sproget til både at slå bro over kløften og til at uddybe den. Denne forskel findes ikke blot i sproget, men er noget frygteligt reelt i dag mellem de rige og de fattige, således som han selv havde oplevet det f. eks. i Bombay. Dette dybe svælg er en forpligtelse for os, som sidder med det lange strå; en udfordring til at prøve at udvikle os til verdensborgere i vore hjerter og hoveder, at ændre vort sindelag, at finde en ny måde at tænke på, måske finde det guddommelige i vort væsen. Dette er en proces, der begynder i en selv, med at være sine principper bekendt og tage stilling og handle i overensstemmelse med dem.

Denne proces var for ham nok begyndt allerede på Sorø, hvor bl. a. C. C.s undervisning havde været en imponerende og poetisk indførelse i den matematiske måde at tænke på. En anden påvirkning i Sorø havde været B. S. Ingemanns digte og værker, en stor poet, en dejlig digter; vi har her i arv noget anderledes end den normalt hårdkogte vesteuropæiske materialisme. Og den dag i dag oplever han Sorø som et sug i livet og genkalder sig et ekko, som er smukt og bevægende.

I den tryllebundne tilhørerskare befandt sig endvidere: Baggens (R 24), Fink (S 27), Iver Hasselbalch (S 38), Børge Jørgensen (S 38), Damkier (S 43), Winther-Jensen (S 54), Margit Salling (S 73), Grønne (S 75), Dalgaard og Jølver (S 78).

Jeg formoder, at et passende udvalg fortsatte på PRETORIA til nachspiel. N. Sx.

Maleren Knud Raaschou-Nielsen's begravelse fra Sorø Kirke den 26. juni 1980

»Jeg vil dø som maler,« sagde Knud Raaschou-Nielsen engang, da vi snakkede sammen om, hvorvidt han skulle lægge op som lærer og tage førtidspension eller ikke. Kære Ilse, vi kunne af hjertet have undt jer et længere otium sammen. Men Knud fik lov til at dø som maler, helt bogstaveligt, i sit atelier, og de sidste 5 år, hvor han slap det pædagogiske og bare var maler, har været gode og frugtbare år. Jeg tænker særligt på somrene på Neksøl, og hvad de gav af tegninger og malerier.

For nogle af os har det været svært at afgøre, om vi sætter Knud højest som maler eller som tegner.

Knud mødte også de sidste år anerkendelse og solgte godt, blandt andet til Statens Kunstfond. Stolt og forlegen på én gang kunne han sige: »Det er underligt for én, der har været gennem grødkuren, næsten at være blevet et tilløbsstykke.«

Det er symbolsk, at det sidste, Knud gjorde, var at gå over i sit atelier. Men det er også symbolsk, at da han gik derover, kom han fra et hyggeligt kollegialt på Sorø Akademi. Hvor var han festglad! Og hvor har I to ikke bare *deltaget* i mange fester, men også *støttet* mange fester med jeres holdning. Der hvor andre, f. eks. i en sammenhæng som Sorø Akademi, hvor man har en fornem festtradition, trods alt bliver trætte og blaserte, fordi rutinen slider tingene ned, var du Ilse og Knud altid åbne over for mennesker. Knud havde et eminent fortælle-talent. Og han øste op med glæde af sin erindrings rige skatte.

Billedet af Knud har mange facetter. I sidder hver med jeres billede af ham, og jeg får lov til her at forsøge at ride mit op. Men én ting er nok fælles for alle billeder: Knuds forhold til Sorø. Han var rektorsønnen fra Sorø, der aldrig kom løs af Sorø. Vidt omkring kom han geografisk og menneskeligt, men forbindelsen til Sorø og hjemmet dér var der hele tiden. Sansen for kultur og ånd. Fryden over et velanbragt citat. Og hvor havde Knud en sjælden hukommelse for citater!

Naturligvis har Knud Raaschou-Nielsen skullet gennem mange brydninger i forhold til sit miljø. Det var ikke altid nogen fordel, hverken i kunstnerkredse eller i modstandskredse at have Sorø-stemplet på sig. Men Knud kom tilbage til Sorø, blev en loyal »ritsemester« og vedkendte sig bevidst Sorø og Akademiet som et grundlag for sit liv. Derfor er det rigtigt, at vi begynder og slutter her i kirken i dag med Ingemann og Weyse.

Og Sorø, hjemstedet, hvor han var født, har vel også sin andel i, at Knud så selvfølgelig gik med i modstandskampen.

Trods en stor kærlighed til Frankrig og betagethed af fransk sprog og kultur var Knud dansk helt igennem til inderste marv af sit væsen. Han vidste, at der var noget at kæmpe for og noget at kæmpe *imod*, og at friheden i denne verden har sin pris. Knud var uendelig dybt præget af modstandskampen og kammeratskabet, han havde mødt dér. Til prisen, der betaltes, hører nok også, at Knud var ældre, end kalenderen angav.

Skal jeg nævne et af de stærkeste tegn på kammeratskab, Knud har givet mig, tænker jeg tilbage på, dengang Thorvald Christensen, »Pomona«, pludselig døde. »Pomona« havde ikke nogen nære pårørende til at ordne sine forhold, og derfor faldt det i min lod næste dag at skulle gå ind i hjemmet for at lede efter tegn på, hvordan alting skulle ordnes. Pludselig stod Knud der og sagde: »Det her skal du ikke gøre alene.« Det var fælles venskab over for en af Sorø's fornemste og mest særegne personligheder, men det var også kammeratskabet fra modstandsbevægelsens tid i funktion.

Knud er nok en af de få malere, hvis han da ikke er den eneste, der har været medlem af et præstekonvent. Vi skulle gennemgå professor Løgstrups bog »Kunst og Etik«, og så syntes vi, det måtte være nødvendigt at have en kunstner med, og Ilse og Knud blev hængende i vor kreds; det har vi været taknemmelige for. Det har været en rigdom for os teologer at have jer med. Netop i dag havde vi fastlagt et konvent til »Søren's Minde«. Vi er her — men samlet på en anden måde, end vi havde tænkt.

Når vi om lidt skal synges: »Du, som går ud fra den levende Gud«, er det, fordi vi sang den ved vort sidste konvent 2. pinsedag i As-

mindrup, men på en forkert melodi set fra Knuds og Ilse side. I dag skal I have den på den rigtige melodi, og så skal denne salme hjælpe os til at få fæstet øjnene på det eneste, vi har at holde os til i liv og i død: Guds kærlighed og opstandelsen.

Læg navnlig mærke til verset:

»Skin over vang som en morgen med sang,
morgen i maj, når det grønnes!
Lifligheds magt gøre dørskhed opvakt,
så på Guds nåde der skønnes!
Tonerne dybe i gry og kvæld
røre selv hjertet så hårdt som fjeld!«

Ved en kristen begravelse er det ikke sorgen, der står i centrum, selv om det er svært at sige farvel, navnlig for dig Ilse og jer i familien.

Nej, vi skal hente vor frimodighed og vort håb fra Guds kærlighed og opstandelsen, og på den baggrund lægger vi Knud i Guds hånd og stoler på, at den vil holde fast.

Paul Honoré.

Ved Smalsøen

Soranerbladet har modtaget denne sonet af en soransk poet, der smukt giver den særlige Sorø-stemning.

Så blank og stille hviler søens flade
i sommeraftens bløde farveskær
og spejler himlens hvælv og breddens træ'r
med deres friske væld af grønne blade.

Langs bredden danser myg vandspejlet nær,
fra siv og buske kvidrer fugle glade,
og nattergalen synger serenade
af ømme toner for sin hjertenskær.

Men under skoven i den lave bue,
hvor svalen krydser på sin spidse vinge,
og himlens første stjerner spejles smukt,

begynder kåde fisk med ét at springe
og snappe myggen i dens lette flugt,
så spejlet tegnes fuldt af store ringe.

K. V.

Fraternitas

Soranas

44. stævne

27.-29. maj

i Stubberup

(Fraternitas Sorana's sommerstævne 1980)

D. 27.—29. maj i år holdt Fraternitas Sorana sit stævne i »Den gamle gård« i Stubberup nær Nysted på Lolland. Det viste sig at være et i alle henseender udmærket og velegnet sted. Vi var hen imod 40 deltagere. Fem havde måttet sende afbud af forskellige grunde. Men foruden os var der ca. 250 andre gæster på stedet, fordelt i 48 motel-kabiner, og dem mærkede vi faktisk intet til.

Traditionen tro deltog den lokale præst, Bjørn Ohl, i middagen den første aften og fortalte derefter om egnen og især om det nærliggende slot Aalholm og dets ejere, slægten Raben-Levetzau. Næste morgen holdt samme præst andagt for os i sin smukke kirke, Kettinge kirke. Derefter hørte vi Georg Langkjer (S 37), der i mange år har været præst i Thy, skildre, hvorledes religionen, ikke blot således som den indeholdes i folkekirken, men også hvad angår Indre Mission, Grundtvigianisme, Frimenighedskirke og hvad der ellers findes af kirkelige sekter her i landet, snart i mange år har været på tilbagesog. Velfærdsstaten forsikrer os om, at den kan give os alt, så vi ikke har brug for en Gud. Men den giver os kun, hvad vore kroppe har brug for, og derfor bli-

ver vi rodløse, urolige og utrygge. Vi higer og søger, men erkender ikke, at vi mangler det faste holdepunkt. — Efter frokost kørte vi til Aalholm slot, hvor pastor Ohl tog imod os og viste os rundt i en labyrint fuld af ting og sager. Aalholm slot er et museum med samlinger af fugle, sommerfugle, våben, porcelæn, nogle bøger, gamle dukker og måske endda mere. Der var også en voksfigur af den stakels Christoffer II, der var gidsel hos grev Johan her, men da til slut havnede i kirken i Sorø. Udenfor i noret lå en gammel hjuldamper, og et andet sted var der veteranbiler. Det var den særeste blanding af godt og ondt, smukke ting og rædsler, business, med cafeteria og souvenirs-butik og udenfor et lidt forsømt landskab fuldt af nattergale. I Nysted fandt vi senere en restaurant, hvor vi fik den fornødne kop te og nåede et øjeblik hvil før middagen. Om aftenen fortalte Svend Clausen om sine mange år som medlem af Soransk Samfunds bestyrelse, og bagefter havde vi nogle timers hyggeligt kammeratligt samvær.

Næste morgen var det A. Kann Rasmussen, der holdt morgenandagt for os, og det *kann* han altså også! Bagefter var der generalforsamling med genvalg af den lille flok, der ordner og tilrettelægger stævnerne og nu skal se at finde et sted, hvor vi kan samles i 1981.

Efter en god frokost et hurtigt oprud, hvor alle pludselig har så travlt med at komme af sted og nå færger og tog. Alligevel er det altid med lidt vemod, man bryder op fra disse stævner, hvor man i et par dage blot er sammen med nye eller gamle kammerater, som det er så let at være sammen med, fordi vi alle har en smule fælles fortid skabt i de år, da vi var i vor gamle skoles varetægt.

Ellen Vibeke Jensen (S 13).

40 års studenterjubilarene

1. række: Scharling — Riis-Olsen — Berg — Nanna Gjøl — Kure Larsen — Elisabeth Svenningsen — Ellen Wedel — E. D. Hansen. • 2. række: Begtorp — Helweg Larsen — Jógvan Johansen — Hallager — Søgaard Rasmussen — Wadum Michelsen. • 3. række: Schäffer — Morgils — Schaffalitzky-Saxtorph. • 4. række: Pærregaard — Palludan Windfeldt — Hertel — Skyum-Nielsen — Sevet — Foss.

På studenterholdet fra 1940 begyndte vi efter Ove Sevels initiativ allerede sidste forår (altså i 1979) at jagte adresser og skrive rundt — det var forresten forbløffende, i hvilken grad adresserne fra 25-års jubilæet *ikke* var gældende —, men i den sidste ende var der dog kun to, som vi ikke kunne finde. Vi valgte dels at holde festmiddag torsdag den 19. juni, hvor vi havde inviteret vore gamle lærere, hvoraf 8 (af 11 mulige) gjorde os den glæde at være vore gæster, dels næste dag at gå samlet til translোকationen i kirken, som sikkert er refereret andetsteds i bladet; på den måde kunne fjerntboende og andre med dårligere tid også komme med. Vi blev i alt 24 jubilærer, som lod os fotografere, gik rundt i Hovedbygningen og derpå mødtes til frokost på Postgaarden. Det blev altså både højtideligt, festligt og formløst; at det gik så godt, og at vi var så mange, skyldes først og fremmest den store indsats fra Ove Sevel, som hermed skal have en varm tak.

Som man kan se på billedet, virker vi — med en enkelt undtagelse — hverken yngre eller ældre end vor alder. Det var morsomt, en anelse ængstende og i hvert fald tankevækkende at mødes efter så mange år: hvor meget har vi fælles? er det som 18-års student man taler til sine kammerater, eller som den nuværende person på 58—60? og hvem af de to er det, som svarer? På udseendet gen-

kendte vi nu hurtigt hinanden, og det viste sig efter kort tid, at dem, man kunne lide i gymnasiet, havde man stadig meget fælles med, og over for de andre var det stadig småt med kommunikationen! *Saxtorph.*

Frokosten den 3. juli

Efter lidt tvivlrådig omflakken samledes syv frokostsøgende i M. G. Petersens Familiehave, Pile Allé 16, hvor et bord var behørigt reserveret. Solen skinnede, alt var den rene københavnske Frederiksberg-idyl, men vi savnede unægtelig vor afholdte formand og den kære, »gamle« næstformand Svend Clausen (»Hvem er i grunden næstformand nu?« blev der spurgt — og ingen kendte svaret!). Selvfølgelig savnede vi også vor trofaste hyperreferent Saxtorph; hvad er i øvrigt en soranerfrokost uden ham? Rantzau — »udklædt« som samme Saxtorph ville ha sagt det, i reglementeret spejderuniform plus låg — blev på stand udnævnt til fungerende både det ene og det andet, og således inspireret lod han Skolen leve, dog ej gjældende, men sotto voce con dolcezza. »Jeg veed et Sted ...« klang kun udi mindet, men de tilstedeværende præsenterede sig dog »med høj og klangfuld røst« (som »Ridderen« ville ha' sagt!); Edward Suhr (14), Mogens Kongsted og Gudmund Magnussen (begge 26),

Stauning (29), Rantzau (37), Grønne (75) og Jølver (78). Da der heldigvis ikke var forudbestilt (dyre!) platter, var vi henvist til at déjeuner à la carte. Det blev ikke dyrt, men godt! Som det centrale fællesmåltid valgte vi hver og én et stykke med herligt fede, røgede sild med rå æggeblomme, hertil kølige pilsnere (en yndet Politiken-kliché i sommervarmen) samt dramme.

Stemningen var fra starten første classes. Allehånde materier blev debatteret, selv oldgamle problemer blev endevendt: Rantzau postulerede minsanden, at Neros eftermæle måske trængte til revision (til det bedre!), hvilket imidlertid ikke umiddelbart blev godtaget, selvom hans perversiteter næppe synes så afskrækkende i dag ... Alle var dog enige om, at Caligula var »piskende, lynende, vanvittig gal« (som »Fatter« ville ha' sagt!). Stauning insinuerede, at Seneca var en vendekåbe. Referenten og Grønne (klassisk arkæolog) diskuterede, om det nu virkelig var Philip IIs grav, som man havde fundet i Hellas ... for en stund blev familiehaven faktisk et helt Museion – men så kom harmonikaspilleren og bragte os brat tilbage til den danske virkelighed ---!

Rantzau.

Jysk batøk

Kristi Himmelfartsdag mødtes jyske gammel-soranere med ledsagere i alle aldre til den årlige batøk-skovtur, som for første gang var henlagt til Følle på Mols, hvor Leo Erbs (S) og hustru lagde et prægtigt nybygget hus, terrasse og borde og skønne omgivelser til sammenkomsten. Ældste fremmødte soraner

Den afgørende kamp stod mellem Leo Erbs og Flemming Borch Jensen; sidstnævnte gik af med sejren og kunne drage til Langeland med pave-trojen.

var Paul Petersen (S 24), og helt fra Langeland kom Flemming Borch Jensen (S 47).

Hans Andersen (S 51) bød som formand for Jysk afdeling velkommen og udbragte Sorø Akademis leve. Efter afsyngelsen af »Jeg ved et sted« spistes den medbragte mad under flittig brug af de læskende sager, som Faxe venligt bidrog med. Siden var det bedste i verden batøk-turneringen, der for andet år i træk blev vundet af den stærkspillende Flemming Borch Jensen.

Vejret var dejligt, dagen vellykket, så Jysk afdeling venter, at Følle-skovturen hos Erbs-erne kan blive en tradition med mange deltagere.

Fynsk batøk

Igen i år blev det en vellykket sammenkomst omkring batøkkæppene. Som sædvanlig lagde Jens Møldrup i Kildemose hus og våd jord til, men denne gang prøvede han, hvordan det ville være også at invitere kombattanterne med damer på »en let sommeranretning«. Det skal han ikke høre et ondt ord for og endda have tak, hvis han, som vi andre, synes, at arrangementet var så godt, at en gentagelse burde forsøges næste år.

Den 1. juni mødte 14 gamle soranere i alle aldre op hos Møldrup, medbringende 11 damer. Efter en fornøjelig dyst (kun 1 kæp knækkede) blev Fl. Borch Jensen (47) pave (5) efter en vældig slutspurt. Ingen kunne være utilfreds med dette resultat – og da slet ikke vores gæstfri vært. Men jeg gætter på en hård

Jens Møldrup (S 49) og paven Flemming Borch Jensen (S 47).

kamp næste år. — Blandt deltagerne i år, som ikke før har været med, noterede vi Erik Sanders, overgået til Fyn fra det jyske, hvor de nok vil savne ham. — Efter pavevalget nød vi så den »lette anretning«, og værtinden fortjener alle de »roser«, hun i den anledning fik overrakt.

Som slut på mødet var der generalforsamling. De sprudlende bemærkninger herunder kan ikke refereres, og resultatet — genvalg — er ikke et referat værd.

Heller ikke i år falder Baronens fødselsdag på en ugedag, der er egnet til sammenkomst; men som i tidligere år finder vi nok sammen på Odense Teater i begyndelsen af december i hans anledning.

In memoriam

Fru Edith Petersen (S 18)

Når man er præst og hverken musikalsk eller begavet med sangstemme, er andagter på alderdomshjem, plejehjem og sygehuse en vovelig sag. Alle venter med selvfølgelighed, at pastoren kan synge for, og man styrter sig ud i opgaven med skiftende held, alt efter hvilke salmer det drejer sig om, og hvordan éns hals har det med det danske klima.

Det er en velsignelse med én, der vil spille. De fleste steder på alderdomshjemmene, plejehjemmene og sygehuse står der klaverer og orgler. Trods alder, gebrækkelighed og manglende stemning giver de dog lidt støtte. Men hvem vil ofre tid på at følge én? Hvem vil lade sig binde af sådan et ubetalt organistjob?

Edith Petersen ville!

Så længe kræfterne overhovedet slog til, var hun på pletten, når der kaldtes. Nu ved hendes død skal der lyde en stor tak fra menigheden i Sorø og Sorø kirkes præster for hjælpsomhed og trofasthed.

Edith Petersen, født Nielsen, født 1. april 1898, student 1918 og uddannet organist, står der i Soraner-biografierne.

Fru Edith Petersen brugte sin musikalitet og sin organistuddannelse til at tjene andre med. Det følsomme sind, der var en side af hendes musikalitet, voldte mange kvaler. Når depressionerne meldte sig, havde vi, der brugte fru Edith Petersen indtil grænsen af misbrug, behov for at tænke, at det kunne gavne, at nogen kaldte og havde brug for hende.

Et af de smukkeste minder, jeg har om fru Edith Petersen fra de senere år, var hendes glæde, da hun i 1968 deltog i 50 års studenterjubilæet på Akademiet. Øjnene strålede, og børnene havde fået farve. Lægen Esther Møller holder stædigt på, at der ikke er noget, der hedder gamle mennesker — det er bare unge, der er blevet ældre. Den aften så man, at Esther Møllers påstand var sand.

Paul Honoré.

Runde fødselsdage i sept.

1. Pastor Ditlev Christensen, f. 1910, Skole-svinget 5, 2860 Søborg.
2. Lektor, cand. mag. Knud Riis-Olsen, f. 1920, Vinkelvej 9, 6880 Tarm.
6. Anlægsgartner Henning Helms, f. 1900, Granvej 5, 2791 Dragør.
6. Læge Poul Glaven, f. 1900, Boeslundevej 15, 2700 Brønshøj.
8. Overlæge Knud Ellebæk-Petersen, f. 1910, Lyngvej 2, 7200 Grindsted.
9. Cand. oecon. Ole Grell, f. 1930, Solbær-vænget 25, 2880 Bagsværd.
10. Savværksbestyrer Henning Jørgensen, f. 1920, Guldborgvej 292, 4862 Guldborg.
10. Fru Marie Munck-Thomsen, f. 1895, Hyl-devej 3, Marielyst, 4873 Væggerløse.
11. Læge Christian Kruse, f. 1920, Holtevej 3, 8000 Århus C.
11. Kontorchef Paul Friis Lambrethsen, f. 1905, Lindevangsvej 7, 3460 Birkerød.
12. Lektor, cand. mag. Svend Nielsen, f. 1910, Platanvej 22, Hasseris, 9000 Aalborg.
13. Bogholder Einar Petersen, f. 1910, Breida-blik, Lellinge, 4600 Køge.
14. Kommandørkaptajn Henrik Wille-Jørgen-sen, f. 1920, 21 Av. Alphonse XIII, 1180 Bruxelles, Belgien.
14. Flemming Estrup, f. 1930, B.P. 50, N'Douci, Côte d'Ivoire.
15. Ekspeditionssekretær, cand. jur. Ove Bjørn Andersen, f. 1920, Aldershvidevej 147, 2880 Bagsværd.
15. Læge Axel G. Beck, f. 1910, Engdraget 7, Bisserup Strand, 4243 Rude.
15. Fabrikant Ebbe baron Wedell-Wedells-borg, f. 1905, Svelmøgårdsvej 7, Vester Åby, 5600 Fåborg.
18. Skoleleder Jens Villum Larsen, f. 1930, Rønne Allé 15, 4653 Karise.
16. Assistent Henrik Larsen, f. 1930, Nygårds-vej 14, 2000 København F.
18. Civilingeniør Kai Mau Heilmann, f. 1905, Strandlund 27, 2920 Charlottenslund.
19. Oberstløjtnant Hans Henrik Bay, f. 1905, Gustav Webers Vej 8, 3520 Farum.
20. Vicekontorchef, cand. jur. Erik Stenersen, f. 1920, Spurvevej 8, 2970 Hørsholm.
22. Sekretær Joch. Rosendahl Holm, f. 1910, Vestbanevej 14, 2500 Valby.
23. Civilingeniør Søren Gundersen, f. 1910, 29 Upland Ave., San Carlos, California 94070, U.S.A.
24. Husbestyrerinde Ellen Veistrup, f. 1895, De Gamles By, afd. H, vær. 31, Nørre Allé 41, 2200 København N.
27. Iwan Stausgaard, f. 1930, Lower Mud River Rd., SS 2, Prince George, British Columbia, Canada.
28. Landsretssagfører Børge Husted-Andersen, f. 1905, Ryvangs Allé 22, 2100 København Ø.
29. Tandlæge Knud Hauerslev, f. 1905, Fin-sensvej 44 C, 2. tv., 2000 København F.
30. Redaktør Jens Dreyer, f. 1930, Dr. Tvær-gade 41, 1302 København K.

Terrænsport den 27. april

Søndag den 27. april mødtes 14 elever fra skolen og 18 gamle elever til den årlige dyst. Det var glædeligt at konstatere, at der i år var mange fra -78 og -79 med.

Løbet, der var lagt af Niels Duedahl, blev afviklet i Sønderskoven. Foruden opløbet blev der afholdt konkurrence i kortlæsning og afstandsbedømmelse på plænen foran hovedbygningen.

Det samlede resultat blev, at »de gamle« vandt.

Den vindende gruppe bestod af Erik Lauritsen (S 62) Ove Hoff (S 62), Eskild Johansen (S 62), Lars Skotte (S 63).

Efter løbet spiste vi middag på skolen, og det efterfølgende kaffebord var henlagt til vestibulen. Det var en hyggelig dag. Vel mødt til næste år!

Ole Halken.

Bøger

Georg Søndergaard: *Bogen om personnavne, oprindelse, historie, brug.* Politikens Forlag 1979.

Den kendte håndbogsserie er blevet forøget med bogen om personnavne, skrevet af lektor ved Odense Universitet i nordisk sprog Georg Søndergaard (S 58). Den er på én gang et leksikon over godkendte fornavne og en for- og efternavnenes kulturhistorie, der spænder over hele området fra de ældste tider og til nutiden i mange lande og også rummer ekskurser om øgenavne og forklarer, hvorfor der har været og tilsyneladende stadig er et vist komisk skær over dem, der vover at tage navneforandring og få eneret til et familienavn, hvad der er grunden til, at de gamle -sen navne stadig dominerer. Her er også samlet hele det juridiske stof om personnavne til vejledning for interesserede. Bogen er så spændende og interessant, at ethvert opslag i den lokker kun til at læse videre, og man får et væld af interessante og kuriøse oplysninger om navne lige fra guldhornets HlewagastiR til Jimmie Carter. Endog EDB er taget i brug, hvorved interessante oplysninger om de enkeltes navnes hyppighed og popularitet til forskellig tid forekommer. Den kan anbefales på det bedste.

Kalaallit taallaataat nutaat
Inuit: *Ny grønlandsk lyrik.*

Nordiske landes bogforlag, Gyldendal 1980.

Redaktion og gendigtning: Karen Nørregaard. Illustrationer: Kristian Olsen aaju (storebror) (S 64).

Illustratoren har sendt denne smukke bog

som gave til Sorø Akademis Bibliotek. På 173 sider rummer den en række udmærkede digte af 10 grønlandske digtere, hvis digte gengives både på grønlandsk og dansk. Kristian Olsens illustrationer i form af linolsnit er særprægede og udløst af teksterne. Digtene og illustrationerne går op i en højere enhed, der er karakteristisk for det grønlandske samfund i dag og giver et gribende indtryk af de mange problemer, som moderniseringen og befolkningskoncentrationen har skabt i Grønlands hverdag.

Det er nok forklaringen på, at en særpræget grønlandsk digtekunst er vokset frem. To af disse er soranere, og de præsenteres her med hver sit digt:

Kristian Olsen: (S 64): *En morgen i Qaqortoq* (Julianehåb):

græsset er vådt af natteregnen
mælkebøtter ved vejkanten
sover med kronerne lukket og krumbøjet
huse af gul rød grøn blå og okker
er endnu trukket for
nordvest er detaljeret belyst
af den opgående sol
vejskrænten drypper et sted
i en hurtig staccato
der som et hvin gennemskærer
den stille og mennesketomme luft
længere oppe skærer vejen sig
gennem et pas og falder i en bu
mod den moderne bydel
hvor enkelte plasticposer
fra kgh og brugsen
med påskriften hold Grønland ren
hænger uden for etagehusenes vinduer

Jens Geisler (S 71):

Tusind tak, qaūdlnaaq!- (hvide mand)
Tusind tak, qaūdlnaaq!
Vort elskede lykkelige land
er du ved at slå ihjel i daggryet
det synger en salme om sit endeligt
for dets mennesker
dets blomster er ved at dø
da solen står højere på himmelen
og natten bliver meget lys.
Fremmede mennesker
med fremmed sprog
udrydder landets egne mennesker
træder på landet
udnytter dets rigdomme
og efterlader det med store huller.
Men det store hav rejser sig
det kan ikke længere vente
det har lyst til deres hvide hud
det finder smag i deres bløde kroppe.
Solen er allerede gået ned
som om den ville sig
- hvor er landets egne mennesker?
Vil du vide noget om, hvad der rører sig af
tanker i Grønland, er denne smukke og gode
bog værd at stifte nærmere bekendtskab med.
Kristian Olsen er allerede i gang med en ny
digtsamling, der skal udkomme snart.

S. R.

„Ritzmestrene“ på Sorø Akademi 1623-1975

I Christian den Fjerdes fundats for det ridderlige akademi, han oprettede i Sorø den 30. november 1623 i tilslutning til Frederik den Andens »besynderlige og bedre skole« fra 31. maj 1586, står der, at der skal ansættes en »Ritzmester«, som skal være en god maler, der forpligtes til at undervise i »Ritzzen og malen såvel som udi fundamentis Architectonicis«, og det er ejendommeligt, at denne ridsemesterstilling er blevet bevaret ned gennem tiderne, indtil Knud Raaschou-Nielsen som den elvte og sidste i rækken af »gode malere« gik af med pension i 1975.

Denne stilling har i al fald i de sidste 150 år kunnet karakteriseres som det bedste livsvarige legat, en bildende kunstner kunne få i Danmark, idet undervisningsbyrden var forholdsvis beskednen i forhold til, at der blev udbetalt fuld lærerløn til den pågældende maler.

På grundlag af to kronikker i Sjællands Tidende af redaktør Ernst Mentze (1914) bringes her en kort oversigt over denne gruppe kunstlærere.

1) *Rheinholdt Thimm* var den første i rækken. Han tiltrådte den 1. januar 1624. Lønnen var 300 rigsdaler, som senere steg til 400. Han havde 6 børn, hvoraf den ældste søn assisterede faderen i arbejdet. Thimm har malet nogle portrætter, epitaphier og altertavler og seks loftsmalerier i den store sal på Rosenborg. Han døde i 1639 og afløstes i stillingen af 2) *Abraham Wuchters* fra Holland, der var en af tidens førende kunstnere. Efter instrukslen skulle han undervise 6 timer dagligt for en årlig betaling af 300 daler courant og 10 læs brænde. Han boede i den ejendom, hvor biografen »Victoria« nu ligger, og hvor senere Carsten Hauch boede som lektor ved Frederik den Sjettes akademi.

Wuchters var en meget stejl og selvsikker herre, som jævnligt lå i klammeri med sine kolleger, og han trivedes skidt i den lille flække Sorø. Han søgte og fik orlov gang på gang og var borte i årevis, mens undervisningen blev besørget af vikarer. Han har malet utroligt mange portrætter, hvoraf mange endnu er bevarede i Danmark og Sverige. Det er konger, fyrster og adelige i purpur, silke og fløjel eller blanke rustninger. I Sorø er de to malerier, som indgår i altertavlen, malet af Wuchters på bestilling af hofmesteren Jørgen Rosenkrantz, der måske selv har siddet model til den discipel, der sidder længst til venstre på billedet.

Altertavlen i Sorø Kirke

Et gammelt Sorøsagn, som Ingemann har brugt frit i fortællingen »Altertavlen i Sorø«, beretter, at Wuchters først ville have, at professorerne ved Akademiet skulle sidde model for ham, men det ville de ikke, og så tog han nogle bønder fra Haugerup i stedet for. En skomager, Andreas hed han, blev brugt som model for Judas, og han forfaldt derefter til alskens ugudelighed, og det gik ham såre ilde.

Fra 1658 gik det stærkt ned ad bakke for Akademiet, og om Wuchters forhold véd vi kun, at han i perioden 1661—62 var udlånt af Frederik den Tredje til eksdronning Christina af Sverige som hofmaler.

I 1664 blev den norskfødte 3) *Michael von Haven*, som tidligere havde vikarieret i embedet, udnævnt til ridsemester i Sorø, og han fortsatte dér, indtil han i 1675 blev slotsforvalter på Frederiksborg.

Wuchters protesterede selvfølgelig kraftigt, men uden resultat. Han beholdt dog bopæl i Sorø til 1670, da han flyttede til København, hvor han døde i 1682, og blev begravet i Sorø.

Da Christian den Fjerdes Akademi ophørte med sin virksomhed ca. 1665, var der intet arbejde til ridsemesteren, så Michael von Haven har formentlig levet af privat arbejde, indtil han forlod Sorø 10 år senere.

Frederik den Andens skole fortsatte indtil 1737, men i den periode var der ikke brug for en tegnelærer.

Frederik d. Femtes Akademi

Det blev der dog igen, da Frederik den Femtes Akademi oprettedes i 1747. Samme år ansattes 4) *Hans Pedersen*, om hvem vi absolut intet véd andet end navnet. Han afløstes af 5) *Johan Georg Hartzog* i 1753. Lønnen var beskednen, 60 rigsdaler om året. Han boede i »Gæstehuset«, nu Amtsmusæet, som Akademiet havde købt i 1748. Vi véd heller ikke meget om ham udover, at han malede nogle portrætter og en enkelt altertavle (i Gerlev kirke i Sorø amt), og at han påtog sig arbejde som håndværker. Han døde i 1770, og det viste sig at være vanskeligt at finde en afløser for ham. Først da lønnen blev forhøjet til 100 rigsdaler, overtog 6) *Troels Pedersen* stillingen. Han var uddannet i malerhåndværket og havde ernæret sig ved at rejse rundt til herregårdene, hvor han underviste i tegning og malede portrætter. Han faldt godt til rette i Sorø og giftede sig med en kammerjomfru hos Reitzenstein, og i 1777 flyttede de ind i det gule hus på hjørnet af Søndergade og Søgade (Søgade 10 a), som stadig er bevaret, og her voksede deres 6 børn op. Den yngste søn Ove Christian (født 1778) blev fader til soofficeren og tegneren Vilhelm Pedersen, der har tegnet de klassiske illustrationer til H. C. Andersens eventyr. Troels Pedersen havde meget beskedne indtægter, og i den lille by var der ikke store muligheder for ekstra fortjeneste. Da Akademiet ophørte at fungere i 1793, fik han en klasselotterikollektion, der bød lidt på det, men han måtte stadig kæmpe med gæld lige til sin død i 1816. (Læs herom i *Gerda Mundt: »Bromme Mølle, 1932, og »Tegnelæreren Efterkommere«, 1940.*

Frederik d. Sjettes Skole og Akademi

I 1822 ansattes maleren 7) *Hans Harder*, der dels var uddannet ved malerfaget og dels hav-

de tilbragt 9 år på Kunstakademiet og udstillet flere gange på Charlottenborg, som tegnelærer. Han beklædte embedet i 42 år og døde i 1873. Han var ikke nogen stor maler. Det var derimod hans efterfølger 8) *Christian Dalsgaard*, der underviste og arbejdede med sin kunst i 30 år i Sorø. Han er mest kendt for sine billeder af den jyske almues hverdag, fortrinsvis hvor livets alvor melder sig. Kunstmuseet i Sorø har en smuk samling af hans kunst. Han var også en dygtig tegner, hvilket sikkert er kommet ham til nytte i undervisningen på skolen. Alle soranere kender hans billede af Stengangen på Akademiet, der i original er på Kunstmuseet i Sorø og i kopi i Grønne Sal. I 1891 opgav han undervisningen, der så varetoges af maleren 9) *Carl von Schmidt-Phiseldeck* som vikar; to år senere overtog han Dalsgaards stilling, som han beklædte til 1915. Også han er repræsenteret på Kunstmuseet i Sorø. Ridsemesterstillingen blev overtaget af maleren 10) *Siegfred Neuhaus*, der i mange år havde sit hjem i Søgade 7. »Neuhaus var en forunderlig blanding af beskedenhed og arrogance. Han var vanskelig — meget vanskelig vil man nok sige på Akademiet i Sorø. Og gennem årene oparbejdede han i sindet en ganske urimelig bitterhed mod alt og alle,« skriver Ernst Mentze om ham.

I 1949 fyldte Neuhaus 70 år og tog sin afsked, og ved den lejlighed blev en gammel tanke taget op. Rektor West havde foreslået, at tegnelærerstillingen skulle besættes med en cand. mag. på fuldtid, og det havde for øvrigt allerede været drøftet i 1915 forud for Neuhaus' ansættelse, men var blevet opgivet på grund af Kunstakademiets modstand. Og det skete nu igen, da rektor Bohn bragte den gamle idé på bane og indstillede en ukendt mand, men Kunstakademiets direktør Kræsten Iversen gik stærkt ind for, at det skulle være en »god maler«, og derfor blev det 11) *Knud Raaschou-Nielsen* (S 33), der fik stillingen i 1949; men han blev den sidste »ridsemester«, der fik dette store legat. Ved hans afgang i 1975 blev stillingen til en timelærerstilling. Allerede Siegfred Neuhaus havde holdt foredrag med lysbilleder om europæisk malerkunst i festsalen for interesserede, men i Knud Raaschou-Nielsens tid ændrede undervisningen karakter, idet to nye områder — formning og kunstforståelse — kom med, og det udviklede sig efterhånden til et gymnasiefag. Den gamle traditionelle tegneundervisning efter modeller er ændret, og fagets område er blevet bredere og eleverne ældre og mere modne, hvilket har stillet større krav til læreren.

Yderligere oplysninger om de malere, der har været ridsemestre i Sorø, kan findes i Weilbachs Kunstnerleksion I—III 1947—52 og i Soraner-biografier. S. R.

Memo

Ved frokosten i september taler *Gudmund Magnussen* (S 26): »Hvad sker der egentlig med os og i os, når vi bliver ældre?«

I oktober causerer *Joel Strand* (53).

Soranske dødsfald

CARL MYLIUS AARSØ (S 27)

7. februar 1909 — 30. maj 1980.

KNUD RAASCHOU-NIELSEN (S 33)

12. maj 1915 — 21. juni 1980.

EINAR KROG-MEYER (R 07)

30. april 1891 — 26. juli 1980.

WOLMAR VEIK (S 17)

24. september 1899 — 22. juli 1980.

SVEND NØRREGAARD ANDERSEN (S 32)

24. november 1913 — juli 1980.

NY NÆSTFORMAND

Svend Clausens afløser som næstformand blev lektor, mag. art. Thyge Winther-Jensen, Brogården, Lønholt, 3480 Fredensborg.

Gaver til Soranerbladet

250 gamle soranere — unge og ældre i broget blanding — har i perioden fra 1. januar til 1. august 1980 skænket Soranerbladet i alt 10.940 kr. Bestyrelsen, bladets administrator og redaktøren er meget taknemmelige for alle disse gaver, og bladet skal snarest bringe en liste over bidragyderne, men det kan ikke ske denne gang på grund af en overvældende stofmængde. Red.

HENVENDELSER vedrørende:

SORANSK SAMFUND stiles til:

Overlæge Palle Taarnhøj
(Soransk Samfunds formand)
Københavns Amts Sygehus
2600 Glostrup
(02) 96 43 33, lokal 476

LEGATANSØGNINGER stiles til:

SORANSK SAMFUND

Direktør, cand. jur. Svend Clausen
(Soransk Samfunds næstformand)
Amaliegade 21 A, 1.
1256 København K
(01) 13 51 05, (03) 19 12 35

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
(03) 63 08 57 (bedst 18—19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 København K.
(01) 13 86 66

Sorø Bogtrykkeri ApS
Alleen 9, 4180 Sorø
(03) 63 05 75

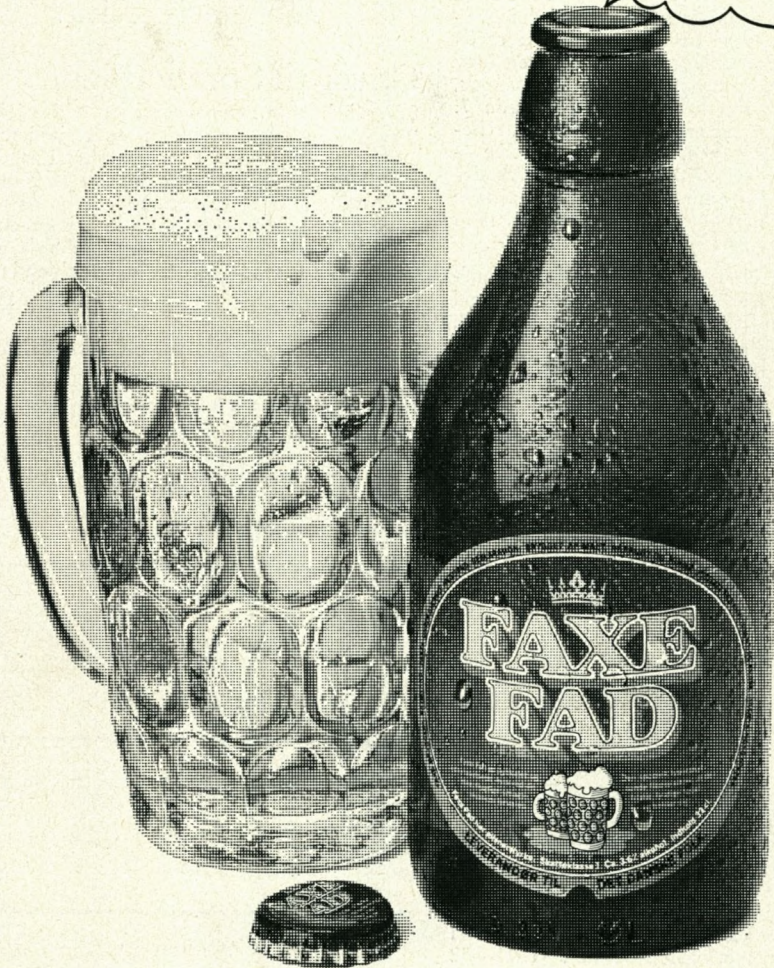

79
HR J I RAASCHOU-NIELSEN
PARKVEJ 10
2960 RUNGSTED KYST

Hvorfor nøjes med en almindelig pilsner, når du kan få en Faxe Fad til samme pris.

JEG ER
UPASTEURISERET.

Samme mængde og styrke som
almindelig pilsner-og samme upasteuriserede
kvalitet som Faxe Fad på dåse.

FAXE
BRYGGERI

-leverandør til det danske folk.